1850. N°. 72.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

DONDERDAG, 13 JUNIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 12 Junij.

Het eerst en hoofdzakelijke artikel van dit nommer onzer Courant wijden wij, zoo wij vertrouwen met goedkeuring onzer Lezers, aan een beknopt verslag van den zoo luisterrijken Optogt, door H. H. Studenten gisteren gehouden.

Het houden van feestelijke Optogten klimt op tot de hoogste oudheid; en geen wonder, daar ze zulk een ruim veld aanbieden, tot het aanschouwelijk maken van voorstellingen van allerlei aard, die naar mate ze beter bestudeerd, inniger uit het leven gegrepen en juister en sierlijker worden uitgevoerd, den aanschouwers behagelijker zijn en den ontwerpers en voorstellers meer voldoening verschaffen; en ook dan, wanneer er geen spoor meer van de vertooning overblijft, door afbeelding en beschrijving, zoo die met vereischte kennis, begaafdheid en smaak door Teekenaar en Schrijver zijn bewerkt, niet alleen voor de medewerkende en aanschouwende getuigen, maar nog voor het nageslacht, als zigtbaar voor oogen worden gesteld.

En zoo is 't in alle opzigten met de voorstelling van den Intogt van Prins Frederik Hendrik in 1629 binnen 's Hertogenbosch, die de kweekelingen onzer Hooge School ter verheerlijking van haar 275jarig bestaan, gisteren alhier hebben gegeven. Zij was in allen deele uitmuntend, en overtrof de hoog gespannen verwachting; terwijl zij tevens door de Commissie uit H. H. Studenten, met zooveel talent, is beschreven, door een hunner, den Heer J. C. J. de Jonge, zoo meesterlijk op 't papier gebragt, dat ieder den intogt in die afbeelding en beschrijving als in een spiegel aanschouwen kan [1]).

Bij het bestaan van zulk eene beschrijving en afbeelding die de voorstelling zoo volkomen teruggeven, en van een uitgewerkt programma der personen met de namen dergenen die ze voorstellen voorzien, bepalen wij ons hier bij eene algemeene beschouwing, met aanroering van eenige bijzonderheden, van eenen Optogt, zoo als men er in de herinneringen der Hooge School niet ligt eene wedergade van zal aantreffen. Zij muntte zoozeer uit in echt wetenschappelijke ordonnantie, in historische getrouwheid, in naauwkeurigheid en echtheid; in kostbaarheid en sierlijkheid van kostumen, in schilderachtige groepering, in rijkdom en gelukkige afwisseling van verschillende personen, dat de gansche maskerade tot de laatste groep toe, met dezelfde voortdurende opgetogenheid werd gadegeslagen, en dien hoogen lof verdiend heeft, welke haar zoo algemeen ten deele viel.

De weldoordachte maatregelen der Commissie, die alles zelve heeft geregeld, en voor de behoorlijke nakoming zorgvuldig gewaakt, hebben de gelukkige uitvoering bijzonder ondersteund.

Uit het stoute plan om de voorstelling eerst en hoofdzakelijk bij dag te houden, sproot van zelf de noodzakelijkheid om aan alles een stempel van waarheid te geven, waar bij de historische getrouwheid en echtheid van kostumes, wapentuig, enz. veel naauwkeuriger moest worden in 't oog gehouden, dan bij eene voorstelling, zoo als voorheen bij gebrekkig fakkellicht te dulden was, toen hout en bordpapier een veel grooter rol speelde dan ijzer of staal; terwijl men daarna bij de illuminatie door de ingezetenen der stad, ook des avonds op beter en veiliger licht kon rekenen, dan van walmende toortsen kan afschijnen.

De goede verstandhouding, waarin de Commissie zich met de verschillende autoriteiten gesteld had, en de wijze waarop zij alles van den beginne af, heeft aangelegd, werkte dan ook zoo gunstig op de burgerij, dat deze, toen het verlangen der Commissie tot eene algemeene verlichting door het Stedelijk Bestuur werd bekend gemaakt en aangedrongen, zich zoozeer bereid verklaarde tot medewerking, als zij zulks gisteren avond door onbekrompene uitvoering getoond heeft, terwijl al degenen, wier arbeid de Commissie had ingeroepen, blijkens hare met namen uitgedrukte dankbetuiging in het voorberigt der beschrijving, om strijd hebben medegewerkt, om de Commissie in hare moeijelijke taak met ijver te ondersteunen.

Ook het aanzien der stad was regt feestelijk. Ontelbare vlaggen wapperden 's morgens op straten en grachten; voor verscheidene huizen prijkten fraaije guirlandes en zelfs in de meer afgelegene buurten, waren met loof en bloemen versierde eerepoorten de welsprekende getuigen van den goeden geest ook bij den geringsten burger, en dat ook de arbeidsklasse dit feest als volksfeest wilde medevieren. Inzonderheid echter leverde de bijna nergens zoo voorkomende fraaije straat, die in zachtgolvende lijn, met zulk eene ruime breedte en aanzienlijke lengte de stad doorsnijdt en te regt de Breedestraat heet, eene prachtige vertooning op; terwijl eene dichte schare van duizende van heinde en verre toegevloeide aanschouwers, gevoegd bij eene bevolking van ruim 35,000 zielen, zoo op straten en grachten als voor de vensterramen, alom beweging en leven gaf.

De Optogt begon 's namiddags omtrent half zes ure aan het Academiegebouw, verdeeld in 121 groepen of enkele personen; te zamen een personeel van 203 man uitmakende. Nadat de togt door een corps van 45 muziekanten was geopend, volgden vele krijgslieden van hoogeren en lageren rang te paard of te voet, verscheidene Staatsmannen en leden van Stedelijke Regeringen en Schutterijen, tot dat de Prins zelf naderde, te paard, in allerprachtigst veldheerskostuum, met een gevolg van 20 personen zoo te paard als te voet; waarna de kostbare statiekoets volgde, die aan de schilderij van den beroemden schilder Wouwerman deed denken, met zes paarden bespannen en waarin de Gemalin van den Prins, de Gemalin van den Koning van Boheme, toen hier te lande zich ophoudende, en de Gravin v. Dona, als Staatsdame, waren gezeten; wier rijke en schitterende tooi algemeene bewondering wekte.

Hierna volgden nog weder een tachtigtal personen onder welke 21 te paard, grootendeels Nederlandsche of vreemde krijgsoversten en vele anderen, onder welke een bende matrozen van de O. I. Compagnie en eenige landlieden die mede bij het beleg dienst hadden gedaan. Onder de eerstgenoemden liepen er geen gering aantal door hunne prachtige kostumen bijzonder in het oog, vooral de krijgsoverste Willem van der Rijt, aan het hoofd van eenen schitterenden troep Friesche Curassiers, wiens luisterrijk kostuum geheel van echt staal, aller aandacht trok.

Verder heerschte er over 't algemeen die buitengewone pracht in kleeding en wapentuig, welke in den tijd van Frederik Hendrik tot weelderigheid was opgevoerd, en werden er bij sommige groepen zeer fraaije en groote vaandels gedragen.

Eerst te 9 ure kwam de trein, die eene zeer aanzienlijke lengte besloeg, nadat zij de stad langs al de voornaamste straten en grachten in de lengte en breedte had doorkruist, aan de Doelen aan; van waar zij na eenen rusttijd van een uur op nieuw uit-

---

[1]) *Zie: Geschiedkundige aanteekeningen omtrent Frederik Hendrik, zijnen tijd en de voornaamste Krijgsbevelhebbers, Staatsmannen, enz.,* en *een Plaatwerk, zijnde de Gecostumeerde Voorstelling van den Intogt van Frederik Hendrik, te 's Hertogenbosch in 1629, te geven door de HH. Studenten der Leydsche Hoogeschool, in Junij 1850, benevens het programma.*

toog, en nog andermaal een langen weg door de gansche stad aflegde, op welken door de zorg der Commissie, van tijd tot tijd op verscheidene punten, eene buitengewoon schoone verlichting van Grieksch vuur de illuminatie verhoogde. Eene illuminatie die, behalve duizende lampions, door de ingezetenen in vereeniging van gebuurten, langs en over straten en grachten in guirlandes opgehangen, daarenboven nog door velen aan hunne woningen werd ondersteund, waaromtrent wij hier uit plaatsgebrek in geene bijzonderheden kunnende treden, ons bepalen bij de vermelding der schitterende gazverlichtingen aan de Studenten-societeit Minerva en de Burger-societeit Amicitia, en die aan de brug op de Oude Vest bij de Bakkersteeg van wege den Heer J. A. de Fremery, alsmede de aardige Chinesche verlichting der groote voor- en achtergevel van het Magazijn van Sinkel van onder tot boven met ongeveer 200 gekleurde ballons.

Tegen een ure bereikte de Maskerade het einde van dezen herhaalden togt, die bij het heerlijkste zomerweder zonder eenige stoornis is afgeloopen; door duizenden aanschouwd, bewonderd en geprezen; een Optogt waarbij de Commissie, bestaande uit de HH. C. Vosmaer, J. H. de Stoppelaar, J. C. J. de Jonge en W. P. Smits, niet minder eere heeft ingelegd, dan dank verdiend bij de ingezetenen. Zij heeft door haar overleg, en wel in de eerste plaats door de feestviering van den zoo ongeschikten wintertijd tot op dezen tijd te verschuiven, in onze stad een waar volksfeest tot stand gebragt, waarbij de hoofdzaak niet binnen de muren van eenig gebouw besloten bleef, maar waarvan de openbare straat het voor ieder toegankelijk tooneel was; een volksfeest dat in de geschiedenis van Nederland naauwelijks haars gelijke kan vinden, en hetwelk alleen eene Academische jongelingschap, door gelukkige vereeniging van kennis en smaak, geestdrift en overeenstemming, zóó kan ontwerpen, zóó uitvoeren, zóó veel bijval kan doen verwerven.

De Regering en heel de Burgerij heeft door hare ijverige medewerking getoond, dat het Studenten-corps zich niet heeft bedrogen, als zij op hare welwillende medewerking rekende. Moge die steeds blijven bestaan, en de band die de Hoogeschool aan Leyden verbindt, meer en meer bevestigd worden.

En is nu de Hooge School een nieuw 25-jarig tijdperk ingetreden, moge dat gezegend zijn door Hem, Wiens uitredding haar deed geboren worden, Wiens hand haar tot hiertoe bevestigde, Wiens oog haar steeds in gunste gadesloeg.

Blijve dat kostelijk gedenkteeken, hetwelk daar staat als eene getuigenis, dat de vrijheid des geestes geene boeijen duldt, bij het onderwijs van uitstekende Hoogleeraren en eene jongelingschap, die immer te regt de hope des Vaderlands genoemd werd, altijd krachtig medewerken tot verspreiding van licht en waarheid, van wetenschap en kennis tot bij het verste nageslacht, tot aan de einden der aarde; Leyden, Nederland, der menschheid ten zegen!

— De Koninklijke Familie is gisteren morgen vroegtijdig onze stad doorgetrokken, zich naar het Loo en Soestdijk begevende.

— Wij vernemen, dat Maandag met den spoortrein alhier zijn aangebragt bijna 1600 personen, en Dingsdag 5300. Van al de omliggende talrijke dorpen waren eene menigte schuiten gevaren, en al de bijzondere rijtuigen konden bij geene mogelijkheid in de Stad stalling vinden.

— Bij gelegenheid der Vereeniging van Oud-Studenten van 1840—46 hield gisteren de Voorzitter, de Wel-Eerw. Zeer Gel. Heer Hooykaas Herderschêe, Predikant te Kamperveen, eene redevoering in de Nederd. taal, in het groot auditorium der Academie, waarin de Spr. de Reunie beschouwde als eene bevestiging van den vriendschapsband, eene hulde aan de wetenschap en eene verheffing van het maatschappelijke leven. Deze sierlijke en welsprekende redevoering werd met de meeste belangstelling aangehoord, terwijl bij het einde derzelve de ondubbelzinnigste blijken van toejuiching en goedkeuring aan den Spreker ten deel vielen. Wij hopen dat de Heer Herderschêe aan het verlangen van velen zal gehoor geven, om zijne Oratie door den druk algemeen verkrijgbaar te maken.

— Z. M. heeft den 9den een besluit genomen, houdende, dat de gouden 10 en 5 guldenstukken met Zondag den 23sten Junij aanstaande zullen ophouden wettig betaalsmiddel te zijn, en als negotiepenningen in omloop zullen blijven. Zij zullen tot den laatsten Julij 1850 op alle Rijkskantoren voor de oorspronkelijke waarde in betaling worden aangenomen, en van Maandag 17 tot Zaturdag 22 Junij bij de Bank te Amsterdam en de betaalmeesters kunnen worden verwisseld tegen muntbiljetten.

'sGRAVENHAGE, 12 Junij.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de Zitting van den 10den heeft de Commissie van Rapporteurs voor het ontwerp der provinciale wet haar algemeen verslag daaromtrent uitgebragt. De beraadslaging over dat wets-ontwerp is bepaald op Vrijdag. Daarna is de Vergadering overgegaan tot de behandeling der afzonderlijke artikelen van het wets-ontwerp tot regeling van het kiesregt enz. Bij de beraadslaging over art. 1 zijn eenige amendementen behandeld, onder anderen een van den Heer van Doorn, strekkende om de laatste zinsnede van het artikel te wijzigen, en die te lezen als volgt:

Tot de bevoegdheid van kiezer van leden van den gemeenteraad, wordt de betaling gevorderd eener som bij de gemeentewet vast te stellen.

Dit amendement is, nadat de beraadslaging over art. 1 gesloten verklaard was, met [illegible] tegen 32 stemmen aangenomen.

De stemming over de andere amendementen op dit artikel voorgesteld, alsmede die over het artikel zelf, is, daar die amendementen den census betreffen, voorgedragen in de eerste bij dit ontwerp behoorende tabel, en deze tabel in verband staat met eene andere tabel, vermeld in art. 100, uitgesteld tot na de behandeling van dat art. 100.

Zitting van Dingsdag 11 Junij.

De Voorzitter geeft kennis, dat de Commissie belast geweest met het overbrengen van het adres van rouwbeklag der Kamer aan Z. M., wegens het overlijden van Z. K. H. Prins Maurits der Nederlanden, gisteren avond bij Z. M. is toegelaten. De Commissie is met de gewone eerbewijzen ontvangen. Na het adres te hebben aangeboden, heeft Z. M. daarop het volgende geantwoord:

»Mijne Heeren.

»Ik verzoek u aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal Mijne dankbetuiging over te brengen voor hare deelneming in het verlies, hetwelk Ik met de Koningin, Mijne beminde Gemalin, heb geleden.

»De Voorzienigheid heeft, in Hare wijsheid, niet gewild, dat ik Mijne wenschen zou vervuld zien, van ook Mijn' tweeden zoon te mogen opvoeden in gevoelens van liefde voor de Natie, wier trouwe verknochtheid aan Mijn Stamhuis in het adres der Kamer zoo gepastelijk wordt herdacht. Ik zal voortgaan, die gevoelens in te boezemen aan den Prins van Oranje, en Hem inscherpen, hetgeen Ik Mij dagelijks wensch te binnen te brengen: dat het leven eens Konings toebehoort aan het groot gezin, aan welks hoofd Hij geplaatst is."

Dit antwoord zal worden gedrukt, terwijl de Commissie, zoo voor het ontwerpen als voor de aanbieding, voor de door haar volbragte taak wordt bedankt.

— In deze Zitting is de beraadslaging voortgezet over de afzonderlijke artikelen van het ontwerp van wet tot regeling van het Kiesregt. Het 2de artikel is met 45 tegen 11 stemmen aangenomen, nadat alleen in de 3de alinea eene wijziging was gebragt, waarmede de Minister van Binnenlandsche Zaken verklaard had zich te kunnen vereenigen. Die alinea luidt thans aldus:

»(De wet houdt) voor ingezeten des Rijks, hem, die zijne woonplaats gedurende de laatste, aan de sluiting voorafgaande achttien maanden hier te lande of in de Koloniën of Bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen gehad heeft."

De voortzetting der beraadslagingen is bepaald op heden ochtend.

ADVERTENTIEN.

Heden verloste van een welgeschapen ZOON, mijne geliefde Echtgenoote J. M. VEEFKIND.

A. TIELEMAN.

LEYDEN, 8 Junij 1850.

Bevallen van een welgeschapen ZOON, CATHARINA MARIA VAN DER HOEF, geliefde Echtgenoote van

J. L. HOOS.

OEGSTGEEST, 10 Junij 1850.

MUSIS SACRUM.

Aan de Leden wordt bij deze kennis gegeven, dat het Concert van *Vrijdag den 14den Junij* aanstaande, in plaats van des Avonds ten *acht ure*, ten **Zeven Ure** zal aanvangen; mitsgaders dat de Leden van ***het Vijfde Landhuishoudkundig Congres*** en der ***Hollandsche Maatschappij van Landbouw,*** op vertoon van hun Diploma, toegang tot hetzelve zullen hebben.

Echte Blanke Genua-Olie.

Exquise en Supra Fijne, eene reeks van jaren *alom* in de voornaamste Steden in Dépôt gevestigd, is ook bij de Ondergeteekende in Lanterne Fleschen à **60** cents verkrijgbaar gesteld, met **10** cents voor de Flesch.

N. J. STEVENS,
Confiturier te Leyden.

VIJFDE LANDHUISHOUDKUNDIG CONGRES.

Ter Boekdrukkerij van H. R. DE BREUK, alhier, is à **30** cents verkrijgbaar gesteld:

ADRES AAN HET VIJFDE LANDHUISHOUDKUNDIG CONGRES,
WEGENS DE
LONGZIEKTE VAN HET RUNDVEE
EN DAARTEGEN TE NEMEN MAATREGELEN,
door Dr. A. Numan.
Hoogleeraar aan de Veeartsenij-School, te Utrecht.

Alsmede zal aldaar gedurende de bijeenkomst à **15** cents te bekomen zijn, *een Uitvoerig Verslag van het ten vorigen dage op de Vergaderingen daarvan Verhandelde.*

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.